

зовнішнього середовища і місце, яке в ньому займає організація.

По-друге, виявлення чинників, що позитивно чи негативно впливають на досягнення поставлених цілей. Необхідно розкрити ті загрози і можливості, які організація повинна враховувати при визначенні та досягненні своїх цілей і завдань задля більш ефективного використання свого потенціалу.

По-третє, визначення динаміки і тенденцій розвитку організації. Аналітичне вивчення ситуації що сформувалася дозволить виявити деструктивні процеси розвитку та вчасно розробити цільові заходи відповіді загрозам організації.

По-четверте, пошук резерву коштів для подальшого розвитку. Економічний аналіз дає змогу знаходити джерела економії витрат та розширення виробництва.

Крім того, економічний аналіз забезпечує можливість об'єктивної оцінки економічних результатів діяльності працівників, визначення частки кожного в загальних економічних результатах діяльності організації. Це створює основу для розробки обґрунтованої системи матеріального заохочення працюючих.

Необхідно акцентувати увагу і на значенні економічного аналізу в здійсненні такої функції управління, як планування. На підставі даних економічного аналізу досліджується процес виконання планів та якість самого планування. На цій основі стає можливим складання обґрунтованих та оптимальних бізнес-планів на майбутнє. [1, с.6]

Таким чином, належне та систематичне проведення економічного аналізу дозволить підвищити якість та результативність управлінської діяльності та зберегти ринкові позиції підприємства в умовах жорсткої конкуренції.

Література:

1. Г. І. Андрєєва, В. А. Андрєєва. *Організація і методика економічного аналізу: Навчальний посібник.* – С.: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. – с. 6-11.
2. В. М. Івахненко, М. І. Горбаток, В. С. Львовчкін. *Економічний аналіз: Навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни.* – К.: КНЕУ, 1999. – с.

Перетятко Я.Б.,
студ. гр. МЕ-31,

Національний університет «Львівська політехніка».
Науковий керівник – Хром'як Н.В.
асистент кафедри обліку та аналізу

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА: ПОНЯТТЯ ТА ЙОГО СКЛАДОВІ

Швидкий розвиток економіки та науково-технічний прогрес зумовлюють нові умови підтримання конкурентоспроможності підприємства. Одним із важливих чинників, що впливає на розвиток підприємства, являється інтелектуальний капітал.

Аналізуючи праці вітчизняних та іноземних вчених, можна зробити висновок, що визначення інтелектуального капіталу розглядається у двох значеннях: як процес та результат. Г. Ступнікер вважає, що інтелектуальний капітал – це величина капіталізованого наднормативного прибутку, який отримує підприємство в процесі виробничо-господарської діяльності за рахунок наявності в нього конкурентних переваг, обумовлених людською, технологічною та ринковою складовими цього капіталу [1, с.189]. Іншу думку висловила В. Діба, зазначивши, що за сукупністю цінностей інтелектуальний капітал розглядається як актив, що наділений здатністю забезпечувати дохід [2, с. 542]. Отже, інтелектуальний капітал виступає сукупністю

інтелектуальних ресурсів підприємства, які забезпечуються знаннями, навичками, досвідом працівників та результатами їх використання задля одержання додаткового прибутку та переваг над конкурентами.

У складі інтелектуального капіталу виділяють три складових: людська, організаційна та ринкова. За допомогою цих складових оцінюють витратну частину інтелектуального капіталу.

Людський капітал складається із навичок, досвіду, знань, здатності до створення інновації, креативного та нестандартного мислення, моральних цінностей тощо. Витрати для даної частини інтелектуального капіталу важко оцінити, оскільки неможливо визначити у грошових чи інших еквівалентах вартість інтелектуальних здібностей працівника. Проте потрібно враховувати відрахування на заробітну плату, премії, витрати, пов'язані із навчанням та підвищенням кваліфікацій працівників. Організаційна складова являє собою матеріальну базу підприємства, тобто наукові лабораторії, сучасне обладнання та програмне забезпечення, бази даних. Відповідно ці складові вимагають значних витрат на підприємстві. Для ефективного та результативного використання інтелектуального капіталу необхідно враховувати ринкову складову, що містить взаємовідносини із постачальниками, органами державної влади, споживачами. До витрат ринкової складової відносять витрати на рекламу, реалізацію результатів використання інтелектуального капіталу, патентування нових винаходів та ідей.

Незважаючи на високу вартість інтелектуального капіталу, він відіграє важливу роль для підвищення прибутковості підприємства, сприяє його розвитку та досягнення високих показників не лише у економічній, а й у соціальній сферах, що призводить до покращення добробуту країни загалом.

Література:

1. *Ступнікер Г. Формування і оцінка інтелектуального капіталу підприємства / Г. Ступнікер // Економічний аналіз: збірник наукових праць. – Тернопіль: Економічна думка, 2010. – Випуск 5. – 189 с.*
2. *Діба В. М. Інтелектуальний капітал: структура й облік / В. М. Діба // Формування ринкової економіки: збірник наукових праць. – Спец. вип.: у 2 ч. Регіональний розвиток України: проблеми та перспективи / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ "Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана"; відп. ред. С. Фіялка. – К.: КНЕУ, 2011. – Ч. 2. – 542 с.*